

SZÉKELYFÖLD

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HIRLAP.

Előfizetési árak: Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr, egyes szám ára 6 kr.
Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Felolvas szerkesztő és kiadótulajdonos:
IFJABB DOBAY JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
SZABÓ ALBERT KÖNYVNYOMDÁJA K.-VÁSÁRHELYT.
Hirdetések díjszabály szerint. Nyilttér sora 10 kr.

Előfizetési felhívás.

A „Székelyföld” című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenkint 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyuttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld” kiadóhivatala.

Kholera.

Az az iszonyu járvány, mely a múlt évben Oroszországból kiindulva, ellátogatott Hamburgba s ott a lakosságot rettenetesen megtizedelve, Budapestre tette át szállását s itt egész télen át pusztított, úgy látszik annyira megszerette a magyar földet, hogy csak ismét vissza kívánczik hozzánk.

A nyárnak már egy része eltelt s már hozzászoktunk a gondolathoz, hogy az idei kellemetlen vendég nem fog ellátogatni hozzánk, midőn egyszerre két megyéből Bereg és Szatmárból jön a rémes hír, hogy kholera-gyanus betegségek fordultak elő. Tehát a baj ezúttal nem a fővárosban, hanem a vidéken lépett fel. Az igaz, hogy — midőn e sorokat írjuk — még nincsen hivatalosan konstatálva, hogy ázsiai kholerával van-e dolgunk s remélhető, hogy most a gyümölcserés korszakában kevésbé veszélyes jellegűek a betegségek, de az ok

már megvan arra, hogy a kellő óvintézkedéseket a legteljesebb mértékben alkalmazzuk, Megijedni nem szabad, de óvakodnunk kell.

Különbözik nagy megnyugvásunkra szolgálhat, hogy nagyérdemű erélyes kezű belügyminiszterünk olyan hathatós rendszabályokat alkalmazott a kholera helyeken, hogy a baj lokalizálása s elfojtása remélhető. A mint a gyanus betegségek híre a központba megérkezett, azonnal egészségi felügyelőket s működő orvosokat küldött azon megyékbe, hol a betegségek felléptek s ezenkívül elrendelte, hogy a gyanus községeket csendőrekk őrizték, hogy a bacillusok elhúrozolása megakadályoztassék s gondoskodott arról is, hogy fertőtlenítő szerek bővíben legyenek. Szóval a belügyminiszter nem papiroson dolgozott, hanem egyenesen a szegfőjére ütött s nem kételkedünk, hogy a gyors és erélyes intézkedés folytán sikerülni fog a bajt még csirájában elfojtani.

Nagyobb baj lenne az, ha a kholera egyszerre az ország több részében lépne fel, mert míg a betegség csak egy néhány községre szorítkozik, nem nehéz azokat orvosokkal, elzárózással, fertőtlenítő eszközökkel ellátni s a bacillusokat úgy szőlván agyonnyomni, de bajosabb a védekezés, ha egyszerre több helyen lép fel a betegség, mert mindannyit a felsorolt védelmi eszközökkel ellátni képtelenség. Ezen esetben a kholera lassan, de biztosan elterjed az egész országban, az ember áldozatokon kívül, megbénítván az egész társadalmi életet s végveszélylyel fenyegetvén ipart és kereskedelmet. Tekintve az erélyes intézkedéseket, mi hajlandók vagyunk hinni, hogy az utóbbi eset nem következik be, s hogy a kholera nem fog járványosan fellépni, de azért meg kell tennünk mindent, a mit az észszerű védekezés megkövetel. Ez pedig nem sokból áll, három szóban össze lehet

foglalni a kholera elleni védekezést. Ezen három szó: mértékletesség, tisztaság és bátorság, vagyis jó és mértékletes táplálkozás, a legnagyobb tisztaság lakásainkban és végül nem kell félnünk a betegségtől. Ha valaki ezen regulákat pontosan betartja, nincs oka félni a kholerától.

A nélkül, hogy a veszély nagytartásával félelmet akarnánk kelteni, konstatálnunk kell, a baj megvan tehát, életrendünkben némi változtatást kell behoznunk s hogy a hatóságok által életbe léptetendő óvintézkedéseket a legnagyobb pontossággal kell végrehajtanunk, mivel ezeknek célja az, hogy az elháríttassék. S ha mindent megteszünk, nincs okunk semmitől félni.

Az egyházpolitikai helyzet. A „Pesti Napló” bécsi tudósítója július hó 13-án meginterviewolta Agliardi bécsi nuncziust. Azon kérdésre, többek után, hogy a magyar kormány és a pápai kúria közt alkudozások folynának bizonyos kompromisszumok iránt, Agliardi a következőket jelentette ki: „Nem tudok ilyesmiről semmit. A szentszék a polgári házasságot semmi formájában el nem fogadhatja. A szentszék a házasságot, mint sacramentumot örökké fenn fogja tartani és bárki ellen is megvédelmezi.

Vaszary hercegegrímás, most is csak új instrukciókkal tért vissza Rómából, mint első látogatása alkalmával.

A helyzet csak annyiban változhatott, hogy a magyar klérus ezután még erélyesebben fog fellépni jogainak (?) megővése végett. A sajtó nagyobb részben ellenséges kezében van, a katólikusoknak gondoskodniok kell Magyarországon is, hogy megfelelő számú lapjaik legyenek.

A szentszék — így fejezte be a nunczius — rendkívüli barátsággal viseltetik Magyarországra iránt. A kulturharcz, melynek kikerülését bizon hiszem, Magyarország nemzeti törekvéseinek óriási ártana.

A „Székelyföld” tárczája.

Arakoszu egy hivatalért.

(Elbeszélé.)

Régi esemény, nem is beszélném el, ha igaz és olyan nem volna, mi ma és valameddig a tisztviselők választás által jutandnak állomásra, ezután is akárhányzor szintugy meg ne történhetnének, mint a régi jó táblabírói korban megtörtént.

Az egész esemény nem hosszadalmas; kinek parányi türelme van végig olvashatja.

Lakott és szép örökség tulajdonosa volt Felmezőn, Kalocsai Pál gondnokasága alatt az árva Keszthelyi Adel, ki nemcsak maga volt szép, hanem a bátyjáról ránézendő birtokrész is jelentékeny volt. Csoda-e, kérde, vagyonos nő kezeire sovargó ifjainktól, ha Adel és birtoka imádókra számított? Imádói közt legkitartóbb volt — s noha már az ötödik kósárral terheltlen bocsátott el személye, vagy küldöttje — Felmezei Róbert az alispán ur unokaöccse, egy 34—36 éves, maig nőtlen, magas, szőke, kissé testesedésnek indult férfiú. Mintha olvasta volna Kóvér „Csak kitarítás” című színművét, valányszor meghallotta — s pedig mindannyiszor meghallotta — hogy Kalocsaiéknál kéro jelentkezett, azonnal a pályá-

térre lépett; visszaveretést szenvedvén pedig, újabb rohamig szép csöndesen viselte magát.

Adel végre nem tudván mire vélelmezze e megújított rohamot, legkedvezőbb esetben is nevetett rajta s ezen nevetésben Pál urbátyja is osztozott.

Felmezei Róbert szerencsésére Adelnél eddig mind oly kéro jelentkezték, kiknek felette mustármagnyi előnyt sem lehetett adni, sőt Róbertet az a makacs szívós kitartás, melyet rohamai megújítgatása okozott, amazok fölébe méltán emelhetette. De mint állítják, mindenki találkozik, előbb utóbb botránykövel, melybe akarva, nem akarva beleütközik. Róbert a Bikfai Gergely személyében ilyen botrányköbe ütközött. Bikfai nem volt más, mint az ügyvédi vizsgát csak mult hónapban letett okmányos fiatal. Ezen írott okmányon kívül azonban más, annál hódítóbb okmánnyal birt a fiatal ügyvéd, mert az írott okmány Róbertre nem sokat határozott volna, mivel hasonlóval ő is birt, hanem Bikfainál nagy előny volt a 8—10 évi kor különbség, az ajánló külső, deli természet s mi főkéllék: a női körökben magát alkalmazni képesség; a nők nem sokat néznek az eminenciákra; sugárzó szemekből egy tekintet s a férfi meg van bírálva.

Bikfai, Adel vagyoni állásáról körülményesen értesülvén, a hölgy körüli udvarlásban egész tu-

dománytárát elővette. Róbert jó darabig csak távolról nézte; de midőn látta, hogy az ügyvéd nem tréfál s első ügye megnyerését egyenesen Adel birtokába vételére irányozta, képzelt jogigényeivel ismét előállt.

— Hiszi Adel, hogy kegyednek nőmmé kell lennie?

Adel nevetett; tán nem is tudta, hogy arczaín a nevetés közt magát oda mélyesztett gödröcske öt mennyivel bájlóbbá tette.

— Akarnám tudni: minő alapra fektetette Felmezei ur merész hitét?

— Azon alapra, hogy kegyedet még nagyon kis csintalan leánya éveiben ismertem.

— Már akkor eljegyzett? Hátha épen azért nem lesz férjem Róbert bácsi, hogy játszó kis leánya koromban ismertem — s már akkor is bácsinak czimezttem — a nagyoc-ska diákot.

Róbert a czélzást nem vette észre s birkai megadással bólingatván fejével, maga is nevetett s kezeit dörzsölve kérdezte:

— Ma is vonakodik az én szép hugom, az „igen” kimondásától?

— Mint eddig, ugy ezután is.

— Reményt se nyujt?

— Engedje el a feleletet Róbert bácsi.

— Semmi sem kényszeríthetné?

— Nem.

T a n ü g y.

M. Székely János közs. isk. igazgatónak az 1892/3. isk. évről szóló jelentése.

(Előterjesztett az iskolaszék f. évi július hó 11-én tartott ülésében)

I.

Tekintetes Iskolaszék!

Mint a közs. fiu- és leányiskola igazgatója a lefolyt 1892/3. iskolai évről szerencsés vagyok a következő jelentést terjeszteni elő:

A múlt iskolai év azok közé tartozott, melyek a tananyag teljes feldolgozására egy és más ok miatt gátolag hatottak. Ugyanis, a mint a Tek. Iskolaszék előtt is ismeretes, az év első két hónapjában a fiúiskolában csak fél napi tanítás volt, mivel a régi helyiségből el kellett költözni s a mostani iskolaépület még nem volt elkészítve. Ezen kívül a difteritisz is csaknem járványossá fajult s így a tanulók sokat mulasztottak, sőt a kór miatt karácsonyra a szokottnál hosszabb szünetet kellett adni. Azonban a gátló körülményeket ellensúlyozta a tanítótestület ügybuzgósága és így nyugodt lélekkel mondhatom, a miről a vizsgálatot vezető elnök ur is meggyőződött, hogy a megmivelésre kitűzött térből egy tápalmatnyi sem maradt parlagon, szóval a tanítás anyaga teljesen feldolgoztatott.

A tantestületben a lefolyt iskolai év alatt lényeges változás állott be. Ugyanis nemcsak dr. Balog Vendel né urasszony, hanem Székely Melinda és Székely Málna kisasszonyok is lemondottak állomásokról. Eltagadhatatlan, ügybuzgó és szakértő erőket vesztett iskolánk; szerencsére az iskolaszék tapintatos és körültekintő választásának sikerült oly tanítókkal tölteni be a megüresedett állomásokat, a kik az eltávozott kártársaknak méltó utódai. Az újonnan választott s a tek. köz. bizottság által megerősített tanítók: Özv. Maksai Józsefné sz. Molnár Ilona, Török Aida és Kozma Ilona. Ügybuzgóságuk szakértelemmel, lelkesültségük a pályájuk iránti szeretettel van párosulva; ezen véleményemet az év végén felmutatott siker igazolta.

A fiúiskolában 4; a leányiskolában 5 tanító működött.

Az I. fúosztályt tanította: Szabó József.
A II. " " Demeter Róbert.
A III. " " Vajna Károly.
A IV. " " M. Székely János.
Az I. leányoszt. tanította: Özv. Maksai Józsefné.
A II. " " Török Aida.
A III. " " Szabó Géza.
A IV. " " Kozma Ilona.
Az V. és VI. " " Rákosi József.

Beiratkozott ez iskolai évre 200 fiú és 248 leány, összesen: 448 tanuló. Bár a mellékelt statisztikai táblázat a tanulóakra vonatkozó adatokat kellő részletességgel tünteti elő, mégis a fontosabbakat ide iktatni nem tartom feleslegesnek.

A beiratkozott 200 fiúból kimaradt 14, meghalt 6 s így osztályoztatott 180. A 248 leányból kimaradt 20, meghalt 2, osztályoztatott 226. Előmenetelre nézve a fiúk közül kitűnő 51, jeles 37, jó 38, elégséges 28, elégtelen 26. A leányok közül kitűnő 70, jeles 41, jó 41, elégséges 35, elégtelen 39.

Vallás tekintetében a fiúk közül róm. kath. 63, gör. kath. 4, ev. ref. 129, unit. 2, izr. 2. Leányok róm. kath. 82, gör. kath. 1, ev. ref. 160, lutheranus 1, unitarius 1, izraelita 3.

— Még az sem, ha meglehetősen gazdaságosatom mellé, megyei hivatalt csatolok?

— Ugyan ki választaná meg Róbert bácsit.

— No, de! mégis...?

— Engemet a hivatal legkevésbé érdekel.

— Tehát ismét kósar?

— Nem tehetek róla.

— Ajánlom magamat.

Felmezei Róbert szép csöndesen haza sétált s honn magas tükre elé állván, szeméit az üveg lapra szögezte s miután neki indult természetességén végignézett, azon kérdést tette magának: ugyan mi lehel rajtam kivetni való? Látzik, hogy hosszas tapasztalat után sem szerzett a női fogalomról kimerítő ismeretet.

Azon idő alatt, míg Róbert ur magát bírálgatta, Adelnél Bikfai tett látogatást.

— Felmezeit innen láttam távozni — mondá a fiatal ügyvéd, forró üdvölet és kéz csókolás után.

— Ismét eljött, hogy régi dalát füleimbe zenvedezze.

— Remélem... kegyed...

— Mindig a régi válaszzsal bocsátom el.

(Vége következik.)

A fiúk 4473, a leányok 5957 félnapot mulasztottak. Ebből igazolatlan 218 félnap.

Elismeréssel kell szólanom azon erélyről, melyet a tek. tanács mulasztásokkal szemben kifejtett, s innen magyarázható meg, hogy a körülmények mostohasága miatt bár meglehetősen nagy a mulasztott félnapok száma, de kevés a mit nem igazoltak.

Ismétlő iskolaköteles leány volt 89. Ebből járt 31. A többiek vagy más intézetbe jártak, vagy az iskolaszék által felmentettek. A fiúkra nézve felesleges volt az ismétlőiskola, mivel azok vagy felsőbb tanintézetbe jártak, vagy mint iparostanulók ipariskolába. Csak egy maradt ismétlőnek s ez az ipariskolába járt.

A szegény tanulók segélyezése ez évben sem maradt el. Ez az kétféle irányban nyilvánult t. i. elláttattak mindennemű taneszközzel s mindenféle könyvvel. Ezen kívül a képv. testület szíves jószágából mindazon tanulóknak, kik rá voltak szorulva, ruhasegélyben is részesültek. A képviselőtestület ezen évről-évre nyilvánuló áldozatkészsége méltó a t. iskolaszék köszönetére.

Felvételi díj fizetett: 140 fiú á 60 kr = 84 frt

Felvételi díj fizetett: 171 leány á 60 kr = 102 frt 60

Összesen 186 frt 60

Szegénység miatt nem fizetett 60 fiú és 75 leány.

A rendes 60 kr felvételi díjon kívül kivétel nélkül minden tanuló a tanítói nyugdíj alapjára fizetett 15 krt. Ebből befolyt 66 frt 15 kr. Ezen összeg f. évi február 1-én a helybeli adóhivatalhoz az iskolai gondnok által befizettetett.

A tanítói könyvtár ez évben is a következő művekkel szaporodott: Néptanítók Lapja, Népevelők Lapja, Néptanoda, Tanítók Szava, Család és Iskola, Paedagogiai Szemle, Nemzeti nevelés, Magyar nyelvör, Néptanítók Lapja repertoriuma, „Utmutató az elemi rajztanításban”, „Pápaszem nélkül”, Háromszékvármegye népkatásai intézetének története, „Emlékkönyv”, „Test és egészség”, Az Osztrák-Magyar Monarchia irásiban és képbén” 23 füzet, Kalotaszegi varrattas Album 12. és 13. füzet. Az ifjúsági könyvtár „Az én Ujságom” című gyermeklappal szaporodott. A tanszertár Háromszékvármegye térképének 2 példányával szaporodott.

A leányiskola helyisége ismeretes a T. k. Iskolaszék előtt. A fiúiskola ideiglenes helyiségéről sem egészségi, sem paedagogiai szempontból elismerőleg nem nyilatkozhatom, ezzel szemben csak egy ohajtásom van: Vajha mielőbb távozhatnánk onnan!

A június 25-én tartott záróünnepélyen jutalomra felhasználtatott a) alapítványok kamataiból: 76 frt 19 kr és b) adományokból: 71 frt 35 kr s 29 drb könyv. Pénzjutalomban részesült 2 leány, egyenként 28 korona jutalmat nyertek. Pénzjutalmat nyert még 3 fiú, egy 8 korona és 50 fillért s kettő 10—10 koronát. A többi pénzjutalomkönyvekre használtatott fel.

Iskolánkat az év folytatán az iskolaszék elnökén tiszt. Kovács István uron kívül a következő iskolaszéki tagok látogatnak meg: Bartók Károly, Kovács Dániel, Ambrus Albert, Baló László, Dobay János, Jancsó Mózes, Köllönte Mózes urak.

II.

Iskolánk beléletében, mint kiemelkedő pontokat megemlíteni méltóan találom, hogy tanítótestületünknek legfőbb gondját képezte, a tanítás módszerének s a nevelésre irányuló működésének mikéntje, a takarékoskosságnak előlébresztése, a vallásos érzésnek fejlesztése, erősítése. Ezeket perczig sem tévesztette szem elől, s a havi ülésekben is a tanácskozások legfőbb mértékben ezek körül forogtak.

Iskolánknál a tanítás módszerének egyöntetűsége korábban megállapított didaktikai elveken nyugszik. A nevelésnél igyekeztünk szeretettel, meggyőzéssel, a rossz cselekedet káros következményeinek feltűntetésével hatni tanítványainkra s csak a legvégső esetben alkalmaztunk szigorúbb eljárást. A vallásos érzés ápolását szent kötelességünknek tekintettük s ezért a tanulást mindig imádkozással kezdtük s azzal végeztük. Alkalmas időben templomba mentünk. A takarékoskosságnak erényét igyekeztünk előlébresztetni, fejleszteni. E célból ez évben is érvényben tartottuk az iskolai takarékpénztárt, melybe 50 tanuló 119 frt 53 krt tett be. Ez az nem kicsinylendő eredmény.

Az elért s illetőleg felmutatott siker, a mint arról a Tek. Iskolaszék a vizsgálatokat vezető elnöktől értesült, nemcsak kielégítő, de jeles volt, s bár az oroszláncszért a tanítótestületet illeti, de az erkölcsi támogatásért, a tanusított jóindulatért, a tapasztalt ügybuzgóságért a tanítótestület nevében a Tek. Iskolaszéknek hálás köszönetet nyilvánítani helyen is kedves kötelességemnek ismerem.

Felémítésre méltóan tartom, mert az ügyérdekelttség jelenek tekintem, hogy ugy az évről vizsgálatokon, mint a záróünnepélyen a közönség évről-évre nagyobb számban jelen meg. Az érdekelttség és áldozatkészségnek különben igen szép jelét adta közönségünk, ugy szintén városunk

előjárósága a jutalmazásokra történt adakozással is.

III.

A társadalom fennállhatóságának legbiztosabb alapja a közegészségügy felkarolása, így tehát a nép kedvező egészségügyi helyzetének elsőrendű feladat. Az iskolának az életre kell előkészíteni, következésképp az egészségre vonatkozó tudnivalókkal is el kell látni a tanulókat. E körülmény nem is kerülte el figyelmünket. Igen természetes, hogy a népiskola e téren is szűk körben mozoghat, de ez alkalomszerűséget s a gyakorlatból merített példákat felhasználhat.

A tanulók egészségügye a lefolyt iskolai évben nem volt kielégítő. A difteritisz s a himlő nemcsak akadályozta a tanítás menetét, hanem a tanulók közül többen áldozatul is estek. A múlt iskolai évben meghalt 6 fiú és 2 leány. A fiúk közül egy tanuló növényi általi mérgezés áldozata lett. E szomorú eset alkalmat szolgáltatott, hogy a mérges növények a tanulókkal megismertessenek.

A szembetegség, bár kis mértékben, de még mindig uralkodik iskolánkban. A város főorvosa havonként tartott szemvizsgálatot. A miniszterium által kiküldött dr. Márkus Mór folyó évi május 3-án megvizsgálta iskolánkat s szembetegnek találta 8 fiút s 12 leányt, de ebből trachomás csak 13 volt.

Az oltandók és újra oltandók névsora április 8-án a tanácshoz beterjesztett s azok tényleg be is oltattak.

Mielőtt jelentésem bezárnám s tudomásul vételét kérném, még egyszer tiszteletteljes köszönetet mondok a Tek. Iskolaszéknek nemcsak a tanusított erkölcsi támogatásért, hanem azon jóindulatért is, melylyel a megélhetésre oly szűk anyagi javadalmazásunk némi emelését felkarolta. Édes reménnyel néz tanítótestületünk a jövő évé, mert hiszi, hogy a képviselőtestületnek múlt évi okt. 21-én 51. sz. a. hozott határozata megtestesülést nyer s így súlyos helyzetünkön ez által némileg segítve lesz.

Ezek után tisztelettel kérem, hogy jelentésemet tudomásul venni méltózzassék.

Kézdi-Vásárhelyt, 1893. júl. 8. án.

M. Székely János,
igazgató.

Háromszékvármegye gazd. bizottságán tk munkaprogramja.

— július 12.

Nagyméltósá, a földmívelési miniszter ur folyó évi 17602. számú magas leiratával jóváhagyott ügyviteli szabályzat II. fejezetében megállapított cél elérésére, megyénk területén az okserző gazdálkodás meghonosítására szolgálnak:

- a) A talajmivelés.
- b) A növény- és gyümölcs-termelés.
- c) Az állattenyésztés.

II. a) A szakképzettség emelése.
b) A mezőgazdasági hitel rendezése, mely céllokra közreműködik: 1. gyakorlati példaadás, 2. kiállítások rendezése és azokon jutalmak kiosztása, 3. községi hitelszövetkezetek s esetleg mezei termények értékesítésére alakult egyletek létrehozása.

Ezen célok elérésére szükséges tenni valók a vármegye jeleni gazdasági viszonyai között a következők:

I. Erdészeti terén. Az erdők helyes és gyors osztályozása; a véderdők üzemtervének elkészítése s az erdei legelőknak — melyek nem feltétlenül erdei talajon fekszenek — mint olyanoknak fentartása.

Vármegyei erdőgondnokságok utasíttassanak, hogy minden alkalmas helyen csemetekertekben annyi magonc legyen, hogy ebből a községek között és a határon levő kupár és használatlan területek, községi utak díjmentesen beültethetők legyenek.

2. Lótenyésztés terén. A csikók egészséges fejlődését akadályozó legelő hiány megszüntetése. Egy nagyobb csikótelep felállítását vagy legalább oda törekedni, hogy két, három szomszédos község egyesüljön és alkalmas legelőt birtaljen. A csikók korai használatának megakadályozása, egyelőre legalább az által, hogy oly csikó, mely négy éves kora előtt használatba vétetett, kiállításokon nem díjazható. Az állami méntelepek állományából oly mének beosztásának kéréselmezése, melyek után a megye fejlettebb lótenyésztési állapotának megfelelően jó háta és kocsilovak nevelhetők. A katonai lóvásárok rendszeresítése s nagyobb loárvérssel is egybekötött vásárok rendezése. Kiállítások fentartandók, de azok száma szaporítandó vagy legalább is évenként más járásban lennének megtartandók. A díjazásuknál nem annyira egyes példányokra, mint a tenyésztő egész állományára tekintendő súly.

3. Állattenyésztés. Hazai szarvasmarha fajta fentartandó s oda kell törekedni, hogy a

tarka marha tért ne foglaljon. A tenyészapállatok vizsgálatánál nagyobb szigor alkalmazandó s törzsgulyák alakulását elő kell mozdítani. Kiállítások, díjazások rendszeresítendők. Ugyanezen elvek alkalmazandók a sertés és juhtenyésztés terén is.

A baromfitenyésztés elemzése szempontjából alkalmas fajok meghonosítása s a nagyobb eredményt felmutató tenyésztők jutalmazása. Tenyészállat vásárok rendezése s a megye állatállományának a magas miniszter um által adományozott tenyészállat beszerzési alap felhasználásával, javítása. Az állategészségügy érdekében kellő számú állatorvos alkalmazása s az állategészségügyi törvények betartásának szigorú ellenőrzése.

4. Mezőgazdaság. A tagosítás gyors keresztülvitelének előmozdítása. Múltán a megyében tömegesen folyamatban vannak a birtokrendezések s tapasztalat szerint ügyvédeknek a tárgyalásokon való megjelenése, a birtokrendezések keresztülvitelét szerfelett késedelmezi; kieszközölni, hogy tisztán gazdasági jellegű tárgyalásokon a felek magukat ne ügyvéd, hanem szakértők által képviselthessék. Másfelől oly egyének, kik alaptalan felebbzésekkel akadályozzák az ügy menetét, minden esetben konok perlekedők gyanánt büntetessenek. A mezőgazdasági hitel kérdésének rendezésére közszégi hitelszövetkezetek alakítandók; ezenkívül termelő és fogyasztószövetkezetek alakítása előmozdítandó. Gazdasági tanintézetek felállítása későbbi feladat lévén, egyelőre a minta és kísérleti gazdaságok felállítása legsürgősebb teendő; s ezenkívül vándortanítók alkalmazása főleg a gyümölcsészet, méhészet, szőlőtermelés, baromfi tenyésztés és értékesítésére vonatkozólag. A gazdasági szakismeret terjesztése érdekében kieszközölni, hogy a népiskolák felsőbb osztályaiban az okoszerű gazdálkodás elveit kötelezőleg taníttassanak. Kereskedelmi növények termelése közül a len és kender termelése lenne első sorban felkarolandó. Községi faiskolák nagyobb figyelemmel részesítendők. Új vetőmagvak beszerzése, valamint műtrágyákkal való kísérletek a felállítandó mintagazdaságok útján honosítandók meg. Célyszerű gazdasági gépek terjesztése szempontjából a mezőgazdasági kiállításokon jutalom gyanánt osztandó ki, másfelől gépbeszerzési szövetkezetek alakítását is elő kell mozdítani. A mezőgazdasági kiállítások minél gyakoribb rendezése szükséges. A munkásügy s ezzel kapcsolatos kivándorlás érdekében oda törekedni, hogy gazdáink belterjesebb gazdaságra térve a munkásoknak állandó foglalkozást legyenek képesek nyújtani, másfelől a munkások és cselédek élelmezése, díjazása és azokkal való érintkezésben legyenek szigoron igazságosak. A kivándorlás nehezítése a közigazgatási hatóságok útján esetről-esetre lépéseket tenni s a jelenleg rosznak minősíthető munkás viszonyokon idegen munkások közvetítése által segíteni. A közszégi és dülő-utak jó karban tartását felügyelni s a klimatikus viszonyok javítása céljából a befásításokat előmozdítani.

A még ezeken felül szükséges tenni valók ki-pubátolása céljából a vármegye pontos mezőgazdasági statisztikája minden évben elkészítendő.

5. Vízjog terén. A malomárkok, gátak, stb. vonatkozó törvények végrehajtását ellenőrizni. Kulturmérnöki intézmény élénkebb igénybevétele elősegíteni s oda törekedni, hogy a kulturmérnökök eljárásaikban nagyobb készséget s a hatóságok és gazdaközönség a készített tervezetek keresztülvitelében több erélyt és buzgalmat tanúsítsanak. Halállományunk szaporítása szintén fontos feladat.

Célyszerű lenne a megyében egy vagy két rétmestert beállítani, kik a kulturmérnökök terveit végrehajthák.

A vizmosásos helyek megkötése sürgős feladat. A vízlevezető árkok birtokrendezéseknél a kulturmérnökök által jelelendők ki.

Szinészet.

A szombatra hirdetett „Kis molnárné“ helyett Szilágyi Dezső betegsége miatt a „Suhancz“ adatott kis közönség előtt jó előadásban. Kiténtek Pogány Janka, Karacs, Breznay, Mátray és Szilágyi Etelka.

Vasárnap a „Feneleányok“ adatott fél ház előtt.

Hétfőn Szathmáry Lajos jutalmául a „A két árva“ került színre meglehetősen gyenge előadásban. Felemlelték méltók Szathmáry Lajos Pierre, Kazaliczky Jaques, Cs. Almássy Julia Henriette, M. Bérczy Mari La Frochard.

Kedden „A kis molnárné“ adatott kevés közönség előtt. Sz. Szilágyi Etelka személyesítette a fejedelmet jó sikerrel. Mátray Kálmán Görs-tellje kitűnő volt. Pogány Janka Czeleszta, Breznay Biosky, András, Karacs Imre Oláh Péter jól

betöltötték helyeiket. A mai előadás sok kíváni-valót hagyott fenn.

Szerdán „A bolondok háza“ című bohózat adatott majdnem üres ház előtt. Ma Breznay Geiza mint Ormay Gergely dominálta helyzetet. Kazaliczky Antal Kőfok szerepében a brillírozott. Kiténtő partnerek voltak M. Bérczy Mari Borbála, Cs. Almássy Julia Kardosné, Mátray Kálmán Csipkés. A többi epizód szereplők is jól megállták helyüket.

Csütörtökön színtársulatunk kedvelt komikus Szilágyi Dezső jutalmául „Fokról-Fokról“ című színmű került színre szép számú közönség előtt, jó előadásban. Első sorban is Kazaliczky Antalt kell kiemelnünk, ki Ernesztet representálta kiváló sikerrel, — méltó társa volt Cs. Almássy Julia Mariban, Szilágyi Dezső ma is mint mindig, telve pajzán jó kedvvel, sziporkázó diskkrét humorral személyesítette Károly szerepét. Pogány Janka Lizette szép dalaival, eleven kedves játékával hódított. Breznay Brummer kocsis az életből ellesett kitűnő alakítás volt.

Színházi műsor. Holnap hétfőn július 17-én Kazaliczky Antal jutalomjátékául Dózsa György a kereszties pórhada vezére. Eredeti történeti tragédia 4 felvonásban. Irta Jókai Mór.

Kedden július 18-án ez idényben utoljára: A madarász. Vig operette 3 felvonásban.

Szerdán jul. 19-én Varázsfátyol, vagy a Trieri tündér tó. Látványos tündéries színmű 4 felvonásban. Irta: Scribe, fordította Poldi, zenéjét szerzte Till Emil. A darabban előforduló Eszményi táncot (balettánc) táncolják a Litzenmayer nővérek. A tündérfátyol táncot a Litzenmayer nővérek és a nőikar. Végül Apotheosis „Az igaz szerelem megdicsőülése.

Csütörtökön jul. 20-án Litzenmayer Poldi és Szidi magántáncosnók jutalomjátékául „A böregér.“ Vig operette 3 felvonásban. Táncok Táncolják Litzenmayer Poldi és Szidi.

Pénteken július 21-én előadás nem tartatik, a színház zárva.

Szombaton július 22-én operette újdonság itt először: Gáspároné. Regényes vig operette 3 felvonásban. A Népszínház műsorából. Írták Zell és Geneé. Zenéjét szerzte Strauss J.

Vasárnap július 23-án népszínmű újdonság, itt először: Kis Madarász. Legújabb eredeti énekes népszínmű, új népdalokkal 3 felvonásban. (A Népszínház kedvelt műsorarabja) Irta: Gerő Károly. Zenéjét szerzte Erkel Elek.

Különfelek.

— Időjárásunk. A nyár a maga hőségével, porával beköszöntött. A sok eső után oly hőséget kapunk, hogy néhány nap múlva már nem igen látszott a teljesen kiszáradt földön, hogy a nyár elején annyi eső volt. Most már a gazdaközönség ismét eső után sóhajtozik. Egy-egy nap meg is jelennek a felhők az égen, de a szél elsepri őket s mi maradunk a tikasztó hőséggel. Mi részünkön nem bánunk, ha a felhőtlen ég mellett irt sorokat, zuhogó esőben olvasnák s azt hisszük olvasóink is megbocsátanak ezt a kis furcsaságot.

— Színészet. Jövő hétfőn Kazaliczky Antal jutalmául Dózsa György fog a Csóka-társulat által adatni. Nem szeretünk reklamokat csinálni egyes színészek mellett, de tekintve Kazaliczky ur írói és színészi érdemeit helyen valónak látnok, ha a közönség a jutalmazandó iránti elismerésének minél tömegesebb megjelenéssel adna kifejezést. Ajánljuk azon sokat ígérő előadást a közönség szíves párfogatása.

— A kholera tárgyában kiadott miniszteri rendelet arra indította a káddivásárhelyi hatóságot, hogy az előirt óvintézkedéseket a legnagyobb eréllyel vigye keresztül. Erre nézve a szükséges utasítások hirdetmény útján fognak a lakosság tudomására hozatni, mely hihetőleg már a jövő hét első napjaiban fog szétosztatni.

— Az express levelek kézbesítése. A kereskedelmi miniszter ujabban az expresslevelek kézbesítésére vonatkozólag azt az üdvös újítást hozta be, hogy az ilyen leveleket másnapi levélposta küldeményektől elkülönítve kezeljék és a táviratok módjára kézbesítsék. A főváros területén (és hisszük, hogy vidéken is) az ily leveleket ezentul nem a levélhordók, hanem a táviratok kihordói fogják kézbesíteni, megérkezésük után azonnal.

tén (és hisszük, hogy vidéken is) az ily leveleket ezentul nem a levélhordók, hanem a táviratok kihordói fogják kézbesíteni, megérkezésük után azonnal.

— Halálozás. Alóliroztak a szív legmélyebb fájdalommal tudatják, hogy a szerető férj, apa és nagyapa, testvér és rokon Zeidler Jakab m. kir. nyugalmazott fővámsező, a koronás aranyéremkereszt tulajdonosa életének 77-ik évében, folyó hó 12-én d. u. 1 órakor, szívszélhűdés következtében jobblétre szenderült. A boldogultnak hült tetemei folyó hó 14-én d. u. 3 órakor fognak a róm. kath. szertartás szerint örök nyugalomra helyeztetni, lelkéért pedig az engesztelő szent mise-áldozat folyó hó 17-én d. e. 10 órakor fog az egek Urának bemutatatni. Legyen emléke áldott, nyugalma csendes! Sósmező, 1893. július 12-én. Özv. Zeidler Jakabné szül. Biluska Rozália, mint az elhunyt neje. Zeidler Márton mint fiúve. Zeidler József, Zeidler Ferenc, Zeidler József, Zeidler Károly, Zeidler Anna, mint gyermekei. Zibrus Péter, Wolff József, Sipos Albert, mint vejai. Száva Mari, Gráf Jozsef, Czetz Rozália, mint menyei. Zeidler Mártonné, Biluska Simon, mint sógorai.

— Tengerre magyar. A hadi tengerészetben tengerészeti hadapród-jelöltek fognak felvétetni. Ezek hadapródokká és kiállott tengerész-tiszti vizsgálat után a kínálkozó üresedésekhez képest, tengerész-tisztekké neveztetnek ki. Hogy valaki tengerészeti hadapród-jelöltnek vétessék fel, ahhoz kívántatik: az állampolgárság az osztrák-magyar monarchia valamelyik felében; külföldiek-nél a király engedélye; teljes fizikai képesség; az elért 17-ik és még túl nem lépett 20-ik év; kifogástalan erkölcsi előélet; az apa vagy gyan beleegyezése a hadi tengerészethez való önkéntes felvételre nézve; a német nyelvben írásban és beszédben való ismerete; valamely főreáliskola-vagy főgimnáziumnak érettségi bizonyítványával (a hadsereg katonái nevelő intézeteinek növendékeitől bizonyítvány nem kívántatik) igazolt sikeres elvégzése, avagy valamely kereskedelmi és tengerészeti akadémia tengerészeti osztályának a középiskolával egyenlő fokú tanulmányait; a felvételi vizsgálat kiállása. Tengerészeti hadapród-jelöltségre való felvételi kérvények sajátkezü írással legkésőbb f. évi augusztus hóig a közös hadügyminiszteriumnál (hadi-tengerészeti ügyosztály) nyújtandók be.

— Új cukorgyár az erdélyi részekben. Marosvásárhelyen a városi törvényhatósági bizottság a város területén építendő cukorgyár részér, a vállalat által két földterület átengedése tárgyában július 11-én délután 3 órakor Geréb polgármester elnökelete alatt, rendkívüli közgyűlést tartottak. A Marosvásárhelyt építendő cukorgyár vállalat részére Wekerle pénzügyminiszter hat-százezer forint kamat nélküli kölcsön adását biztosította. A vállalat, elén báró Kemény Kálmán főispánnal kérvényt adott be a városhoz tizenöt holdnyi terület ingyenes átengedéseért. Alsó-Hosszu határ részben a tanács a kérés teljesítését javasolván egy 20 koronás magyar arany tulajdonjogért való évi fizetés mellett, a kérdéses földterületet említett részvénytársaságnak örök haszonbérbe adatni határozta. A kérdéshez hozzászóltottak Geréb polgármester, Oroszlán tanácsos előadó, Kerekes, Szupiczky, Bernády, Kiss Károly, Wagner és Gombos városi képviselők. A cukorgyár építése kétszáz forintos részvényekkel kilencszáz ezer forintban van előirányozva.

— Székely huszár családok alapítványa. A háromszék és miklósvárszéki volt székely huszár-családok által nevelési célra tett alapítványból, ez idő szerint egy alapítványi hely, és pedig első sorban a felsőbb gazdasági tanintézetre, esetleg az orvosi-állatorvosi- műegyetemi karra, erdészeti-, bányászati- tantolyamra, a bölcsészeti és a jogi karra a kezelő bizottságnak idei május hó 25-én hozott határozata folytán az 1893/94. évre kezdődőleg fél évenként előre fizetendő 240 frt ösztöndíjjal ezennel pályázat hirdettetik azon megjegyzéssel, hogy az ösztöndíj a szak teljes folyamára kiterjed. Az ösztöndíj elnyeréséhez csupán a székely huszár-családok fi- és női ágón leszármazó férfi tagjai jogosultak. Az alapítványi helyre pályázók kötelesek az ez iránti kérésüket alóli vármegye alispánjához, mint a kezelő-bizottság elnökéhez 1893. évi július hó 31-éig beadni. A kérés felszerelendő: a) kérelmező keresztleve-lével, melyben törvényes származása bizonyítva legyen; b) valamely magyar honi főgimnázium

vagy főreáltanodában nyert érettségi bizonyítvánnyal; c) saját és szülei vagyonára vonatkozó községi előjárósági bizonyítvánnyal, hogy pályázó jogosult, volt székely huszár családból származik, mely bizonyítvány a községi előjáróság és azon községbeli huszár-családokhoz tartozó választott megbízott tag által állítandó ki. Tompa Miklós, Háromszékvármegye alispánja.

RÖVID HIREK.

— A pápa Miklós montenegrói fejedelemnek szláv nyelvű misekönyvet küldött ajándékba. — Nagy-Szalonta város jegyzője, Kosaras Imre a napokban öngyilkosságot kísérelt meg. Kétszer lőtt magára, de ennek dacára életben maradt. — Székesfehérvárt Steiner Jákó ügyvédjelölt és Takács Dezső könyvvezető közt pisztolypárbaj volt kétszeri golyóváltással. Egyik fél sem sérült. — A chicagói világkiállításon egy nagy áruaktár meggyult. Az égő ház teteje beszakadt, minek következtében 80 tűzoltó a lángokban lelte a halálát és 60 ember megsebesült. A kár félmillió dollár. — Basahidán a napokban egy Milutinovics nevű 65 éves örültet fia a szalmakazaltan megfojtva találta. A gyilkosság rejtélyes. — A Dudweiler melletti erdőcskében halálos kimenetelű pisztolypárbaj volt egy katonatiszt és egy bányász között. A bányászhalált találta halálosan a tiszt golyója. — San Carlóban (Monaco) egy fiatal francia özvegy nő egy negyedmillió frankot eljátszva, előbb két gyermekét ölte meg, aztán saját nyakát metszette el borotvával.

Piaci árak.

Kézdi-Vásárhelyt, 1893. július 13-án.

Buza (tiszt)	mátermázsánként	7 frt 26 kr
" (elegy)	"	7 frt 20 kr
Rozs (tiszt)	"	5 frt 50 kr
" (elegy)	"	— frt — kr
Arpa (tiszt)	"	4 frt 80 kr
" (elegy)	"	— frt — kr
Zab	"	4 frt 33 kr
Török buza	"	5 frt — kr
Kásó (köles)	"	12 frt 20 kr
" (árpa)	"	14 frt — kr
Borsó	"	6 frt — kr
Lenese	"	17 frt 14 kr
Fuszulyka	"	5 frt — kr
Pityóka (legszebb)	"	— frt 80 kr
Marhabús	kilógrammonként	— frt 48 kr
Disznóhús	"	— frt 48 kr
Juh-hús	"	— frt 28 kr
Szalonna	"	— frt 64 kr
Faggyu (nyers)	"	— frt 24 kr

Hirdetések.

Szám 11750

1893.

Arlejtési hirdetmény.

A vármegye közigazgatási bizottság e hó 4-ről 789 szám alatt kelt határozatával, a

maksa várhegy-czofalvi megyei uton lévő Feketeügy hid felszerkezetének helyreállítását 2999 ftt 73 kr, továbbá a czofalva-bodzai megyei utvonat 0 1 kilometer szakaszán építendő 4 műtárgyra vonatkozó művelet 4969 ftt 79 krral helybenhagyta. Ennállfogva a fent említett munkálatok fogatatosít ásának biztosítása czéljából 1893. évi július hó 15-ik napján délutáni 3 órakor az alispáni irodában zártajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

Mi azon megjegyzéssel tétetik közhirrre, hogy vállalkozni szándékozók zárt ajánlatokat a tárgyalási nap zónaidő délelőtti 11 óráig a megyei pénztárnál adják be, mivel a kitűzött határidőn túl ajánlatok nem fogadtatnak el.

Az ajánlatokba világosan kijelölendő az egységi árból leengedő százalék számmal és betűvel.

A zárt ajánlatok borítékban lepecsételve nyújtandók be, az ajánlatokhoz a kikiáltási összegnek ötszáztozi mint bánatpénz csatolandó.

A feltételek az árelemzés, árjegyzék és műszaki leírással együtt a jegyzői irodában, a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Sepsi-Szentgyörgyön, 1893. július 6-án.

Tompa Miklós
alispán.

ZACHERLIN

(ezen minden rovar ellen bámulatosan ható szer)

vételenél elővigyázat.

Vevő: Miért nyújt ön nekem nyitott rovarport? ... Hisz én „Zacherlin” kérttem és az tudvalevőleg csakis üvegekben létezik. — Nyitott port nem fogadok el..., mert nagyon jól tudom, miszerint a joggal magasztalt „Zacherlin” névvel való rut visszaélés, ha közönséges rovarport borítékban, zacskókban

vagy skatulyákban „Zacherlin” helyett adnak. — Vagy adjon egy a „Zacherl” névvel ellátott lepecsételt üveget — vagy adja vissza a pénzem. Tévuira nem engedem magamat vezetetténi!

Kapható Kézdi-Vásárhelyt: Kovács Ferencz, gyógyszer, Jancsó Géza, gyógyszer. és Csizsár Pál uraknál. Baróthon: Brandstädter Sándor urnál. Csik-Gyimesen: Szucs György, id. Grünberg és Leitzero-wits Abraham uraknál. Csik-Szeredában: Nagy Gyula és Gözsy Árpád uraknál. Sepsi-Szent-Györgyön: Molnár Jenő, Ötves Pál, Séra István és Betegh Bálint uraknál.